

Emlékeztető

a Kémiai Intézet Professzori Tanácsának (PT) üléséről

2017. december 6. 15:00–17:00; I. emelet 1.125 tárgyaló

Jelen vannak: Csámpai Antal, Császár Attila, Fogarasi Géza, Gilányi Tibor, Hudecz Ferenc, Inzelt György, Keszei Ernő, Kiss Éva, Mészáros Róbert, Mező Gábor, Rábai József, Szalai István, Szalay Péter, Turányi Tamás és Túri László professzorok

Kimentést kértek: Homonnay Zoltán, Láng Győző, Orbán Miklós, Pasinszki Tibor, Salma Imre és Záray Gyula professzorok

Tartós kimentést kértek: Gaizer Ferenc és Sohár Pál professzorok

Az ülés napirendje:

1. A doktori (PhD) iskolák finanszírozása a Karon, különös tekintettel a PhD képzésre fordított összegek alakulására, az SH program 2017 évi teljesülésére/alakulására, a PhD képzés önköltségére, az MSc önköltségével való összevetésre és a lehetséges kiutakra (Surján P.)

2. Tájékoztató az ezévi egyéni, valamint az Intézményi kiválósági pályázatokról különös tekintettel a pályázatok elbírálására, a kiválasztás módjára, a tapasztalatokra (korábbi és mostani), perspektívára (Szalay P.).

3. Egyebek

1. napirendi pont

Az előterjesztő, Surján Péter professzor, a Kar dékánja bevezetőjében áttekintést adott a TTK költségvetési helyzetéről elemezve a bevételeket (2017-ben kerekítve 2,2 MFt az állami támogatásból és 0,7 MFt saját bevételből) és a kiadásokat (5,0 MFt), valamint bemutatta a Karon folyó BSc/MSc képzések költségeit (lásd 1. sz. Melléklet). Az előadó bemutatta, hogy a BSc/MSc normatívából mely költségek fedezendőek. A jelentős kari hiány (1,74 milliárd Ft) kezelése folyamatosan gondot okoz.

Rátérve a PhD képzésre kimutatta, hogy a 975 eFt/fő állami költségvetési normatíva – akárcsak a BSc/MSc képzések (600 eFt illetve 800 eFt) esetében rendelkezésre álló összeg – nem fedezi a költségeket, a karon folyó képzések jelentős mértékben alulfinanszírozottak. Ilyen körülmények között – állapította meg – a doktori iskolákra és az intézetek dologi kiadásaira csupán összesen a Karon 103,7 mFt jutott 2017-ben, a Stipendium Hungaricum programmal együtt!

A PhD normatívát jelentős elvonások terhelik: központi elvonás (224 eFt), közmű hozzájárulás (252 eFt), témavezetői/oktatói/óratartási bérköltség (2,35 mFt), segítői bérköltség (200 eFt). Ezért alig jut dologi költségre (2017-ben 15 eFt). A PhD képzés jelentős mértékben alulfinanszírozott.

A vita során először tisztázódott, hogy a BSc/MSc képzésre vonatkozó adatok nyilvánosak (Keszei professzor), a fenntartó is jól ismeri ezeket a számokat és alapul szolgálnak a kémia BSc illetve vegyész MSc képzési normatíva emelését célzó vitában. A válaszból az is világossá vált, hogy a vidéki egyetemek TTK-i az EU strukturális alapjából elnyert támogatásokból ki tudják egészíteni az alacsony állami normatívákat, de az a forrás a központi

régióban nem áll rendelkezésre. Mező G. és Inzelt Gy. professzorok kérdései kapcsán kiderült, hogy a hallgatóktól elkért tandíj illetve eljárási költség kis mértékben enyhítheti a hiányt (az új szabályozás miatt ez utóbbi lényegében megszűnt). Többen, így Perczel A. és Fogarasi G. professzorok, felvették: hogyan lehet ilyen feltételek mellett egyáltalán PhD képzést folytatni, mit lehet tenni a helyzet megváltoztatására, kivel állunk szemben, hogyan tudjuk segíteni a TTK dékánját a helyzet rendezésében? A vitában az is világossá vált, hogy az ELTE többi karán is hasonló a PhD képzés helyzete, az elégtelen finanszírozás és a jelenlegi szabályozás az ELTE doktori képzését kifejezetten „gazdaságtalanná” teszi. Hozzászólások azt is felvetették, hogy az állami alul-finanszírozás mellett az ELTE belső gazdasági rendszere is rontja a doktori képzés lehetőségeit: nem igazságos, hogy a fenntartási/működési költségeket kiterhelik az érintett karokra (Hudecz F.), igaz-e, hogy a „kiszervezett” szolgáltatás (pl. takarítás) olcsóbb, mint a saját erőből megoldott (Keszei E.), a Kari külsős rendezvények rezsije a Kart kell, hogy megillessen (Kiss É.), a kutatást (ami érinti a PhD képzést) terhelő rezsiz elvonás mértéke indokolatlanul magas (Mező G.). Inzelt professzor felhívta a figyelmet arra is, hogy az ELTE – az elvonások után – még mindig nem érte el a 2010-ben rendelkezésre álló forrás szintjét.

A vita általános kérdésekkel foglalkozó részében felvetődött: miért mennek el más egyetemre a BSc után kémia szakos hallgatóink (Mező G.)? Célszerű lenne a vegyész MSc elnevezés átalakítása „kutatóvegyész” elnevezésre (Gilányi T.). Felesleges pazarlás az ELTE újság megjelentetése ilyen körülmények között (Turányi T.).

Összegezve: az ELTE tudományegyetemi küldetése egyértelművé teszi, hogy képzésének súlypontja – az MSc mellett – a PhD képzés. Ennek elsorvadását az ELTE rektori és kancellári vezetésének meg kell akadályoznia, mind a belső – oktatási/kutatási – terhek elosztásának az átalakításával, mind pedig az állami támogatás mértékének növelése érdekében folytatott tevékenységgel.

Az elhangzottak alapján a PT a következő ajánlásokat teszi a Kémiai Intézet, valamint a Kar vezetése számára:

1. Kezdeményezze a Kar vezetése, egy olyan új finanszírozási modell kidolgozását és bevezetését, amely a Karok által elfoglalt épület fenntartási/üzemeltetési költségeinek 50 %-át terheli a Karokra, és 50 %-ot fedez az egyetemi központi költségvetésből.
2. A doktori képzésre kapott költségvetési támogatást (975 eFt/fő) és a PhD képzésre beszedett saját bevételt ne terhelje a 23%-os elvonás „a központi költségekhez való hozzájárulás” címén.
3. A Karok által elfoglalt épületekben rendezett „külső” (bevételes) rendezvények rezsiköltsége teljes mértékben az érintett Kar bevétele legyen.

Az elhangzottak alapján a PT meg kívánja ismerni a Kancellária költségvetésének szerkezetét, a kiadásokat és a bevételeket. Felkéri a PT elnökét, hogy kérjen tájékoztatást az ELTE kancellárjától erre vonatkozóan. A PT a következő félévben meg kívánja vizsgálni, hogy miért mennek el más egyetemekre a kémia BSc diplomát szerzett hallgatók, valamint foglalkozni kíván a Stipendium program keretében a Kémiai intézetbe került hallgatók finanszírozásának kérdéseivel.

2. napirendi pont

Szalay professzor, az ELTE tudományos rektorhelyettese bemutatta az elmúlt időszakban (2016-17) elnyert azon pályázatok listáját, amelyekben az ELTE témavezetőként vagy konzorciális partnerként vett részt. A strukturális alapokból (VEKOP, GINOP) 18 pályázat (3,6 Mft) illetve (EFOP) 18 oktatási/kutatási pályázat (7,1 Mft) kapott finanszírozást. További 16 NKFIH nagypályázat (pl. Nemzeti agy kutatás program, Kvantumtechnológia, Akkreditált

biomarker-laboratórium, NVKP, Élvonal) nyert el 16 MFt-ot. Az OTKA/NKFIH egyéni kezdeményezésű pályázatok közül 64 nyert, összesen 1,6 MFt-ot. Kérdésre válaszolva kiderült, hogy a fenti projektek túlnyomó része a TTK-hoz kötődik.

Az idén bevezetni kívánt intézményi kiválósági program kapcsán Szalay professzor hangsúlyozta, hogy a rendelkezésre álló 22 MFt-ot a kormány nem pályázat alapján kívánja elosztani, hanem a 11 kiválasztott egyetemmel történő tárgyalásos alapon. A folyamatban levő tárgyalás menetét fő vonalakban ismertetve az előadó világossá tette, hogy a terveket a korábban elfogadott intézményfejlesztési tervhez kellett illeszteni, az elvárás szerint a kapott összeget a megjelölt (jelen esetben négy) kiválósági területeken kutatási tevékenységre kell fordítani úgy, hogy az összeg min. 60 %-a bérköltségre illetve max. 20 %-a rezsire fordítódjon. Az ELTE vezetése mintegy 4–5 MFt támogatásra számít, ennek döntő része a TTK-n folyó kutatásokat érinti.

A vitában többen hangsúlyozták annak veszélyét, hogy a támogatás vélhetően nem új teljesítményt/kapacitást fog eredményezni, hanem a nehéz gazdasági helyzetben levő TTK (és BTK) hiányát szándékolt „eltüntetni”. A hozzászólók (Csámpai A., Rábai J., Inzelt Gy., Turányi T. professzorok) – mások mellett – felvetették: ha csupán a „zászlóshajó” részesül a támogatásból és nem fordítódik forrás a flotta építésére, akkor a fejlődés nem lesz fenntartható, célját veszítheti a befektetés. Mi motiválja a kutatót akkor – tette fel a kérdést Perczel professzor – ha a „célzott” támogatás a lyukak betömését fogja szolgálni? Az Egyetem presztízse e programban súlyos csorbát is szenvedhet. Mindezt világossá kell tenni a kormányzat számára.

3. Egyebek

Az elnök kérte a PT tagjait, hogy a napirendi pontokkal kapcsolatos további ajánlási javaslataikat küldjék el számára.

Az elnök bejelentette, hogy legközelebb várhatóan februárban lesz tanácsülés és kérte a tavaszi munkatervre vonatkozó javaslatokat.

Az elnök megköszönte az előterjesztőknek, Surján Péter dékánnak és Szalay Péter tudományos rektorhelyettesnek az átfogó elemzéseket, a vitában való együtt gondolkodást és a PT tagjainak az elemző, kritikai egyben előremutató vitát.

2017. december 10.

Hudecz Ferenc
a PT elnöke